

Full fart på Gotland

POLITIK FÖR SAMHÄLLSBYGGNAD

Rapport antagen av Liberalerna Gotland
den 27 mars 2022

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRSLAG FRÅN LIBERALERNA GOTLAND.....	3
Prioriterade förslag.....	3
Övriga förslag.....	6
DISKUSSION.....	7
Ett växande Gotland - stadsbyggnad för ett välmående Gotland.....	7
SYNPUNKTER, KOMMENTARER OCH FÖRKLARINGAR.....	13
Infångade synpunkter.....	13

FÖRORD

Liberalerna Gotland genomförde under hösten 2021 och vintern 2022 ett arbete med att förnya sina kommunala partiprogram.

Första mötet hölls i september 2021 och därefter har djuplodande diskussionsmöten hållits var tredje vecka. Mötena har förstås varit öppna för alla medlemmar, och har varit hybridmöten (distans + mötesrum) för att alla ska känna sig välkomna.

Samtidigt har över fyrahundra inspel fångats vid samtal och möten, på torg, telefon, e-kanaler, sociala nätverk och överallt där någon vill prata. Med även interna inlagor blev listan med 'substantiella synpunkter' över sjuhundra punkter lång.

Huvudförfattare för diskussionen i denna rapport "Full fart på Gotland - Politik för samhällsbyggnad" har varit Anna Hrdlicka.

Förslag från Liberalerna Gotland

Prioriterade förslag

Planera för framtiden

- S1 Arbetet med översiktsplaneringen behöver prioriteras och stärkas genom att tidigt peka ut behov av fördjupningar och detaljplanering. Fokus bör ligga på etablering av bostäder och verksamhetslokaler, inklusive Region Gotlands behov.
- S2 Initiera en utredning om att flytta reningsverket i Visby in på ön för att återvinna renat vatten och för att frigöra mer yta för byggande i Visby.
- S3 Initiera en utredning om att flytta ställverket i kilen mellan Söderväg och Stenkumla väg för att långsiktigt förtäta området ”triangeln” med bostäder.
- S4 Prioritera detaljplanering för större bostadsutvecklingsprojekt - arbeta tillsammans med exploatörerna.
- S5 Inled utredning för vägval av framtidens sjukhus.
- S6 Se över markinnehav och behov av justeringar. Region Gotland behöver ha mark för utveckling.
- S7 Fördjupa diskussionen med Forsvarsmakten om mark och etablering för bättre samsyn.
- S8 Cykelinfrastruktur byggs ut i etapper. Bra för både boende och turism.
- S9 Fördjupa samtalen med Trafikverket om stomvägarna och standard på vägar.
- S10 Fördjupa samtalen med Trafikverket om trafiksäkerhet generellt.

Effektivare hantering inom Region Gotland

- S11 Ta höjd för att utveckling kommer att behövas på olika håll inom samhällsbyggnadssektorn.
 - S11.1 Förbättrad upphandling.
 - S11.2 Bättre avtalstrohet.
- S12 Förvaltningarna ges följande uppdrag:
 - S12.1 Effektivisera bygglovshandläggningen med mål om att klara samtliga bygglov inom lagstadgad tid – tidsätt.
 - S12.2 Undersök möjligheten att inrätta en kommunal yrkesutbildning (KY-utbildning) för bygglovshandläggare på Gotland.
 - S12.3 Redovisa plansituationen och prioritera planer som ger flest bostäder för permanenta bostäder – tidsätt.
- S13 Se över digitaliseringsprojekten inom samhällsbyggnad - klar målsättning vad som ska åstadkommas och hur det ska integreras i befintligt system och lagstiftning. Alltid jobba med nationella partners.

Vatten rent och smutsigt

S14 Se till att återföra vatten som annars hamnar i Östersjön - bli innovationsledare. Samarbeta med forskningen.

S15 Ambitionen att kunna erbjuda kommunalt VA runt tätorterna och i övrigt uppmuntra till kollektiva lösningar för att säkra grundvatten. Fokus på VA-plan.

Skapa förutsättningar för :

S16 Dialog med ridsporten på ön om mark för utökning av ridsport vid Rävåsen. Privata aktörer kan bygga.

S16.1 Skapar möjlighet till hästfritids och fler elever i ridskola.

S17 Dialog med issporten för att hitta plats för ny ishall - privat byggande.

S18 Simhallprojektet. Se till att det kommer i mål på Solberga.

S19 Verka för ett nytt kallbadhus i Visby - en möjlighet för fastboende, en magnet för besökare.

Att bo på hela ön

S20 Region Gotland behöver fokusera på utveckling av mark inom tätort - kostnadseffektiv användning av mark, inklusive försäljning av kommunal mark i serviceorterna till aktörer som vill bygga bostäder.

S21 Inventera behov av trygghetsboende eller boende för friska äldre som vill växla ner från villan. Var och hur mycket?

S22 Studenter ska ha tillgång till boende året runt - en förutsättning för att de väljer Gotland även efter studierna.

S23 Sälj delar av Gotlandshem - inte optimalt med en så stor aktör på hyresmarknaden.

Locka till bosättning och etablering

S24 Sätt upp system för att locka till inflyttning - folk som drömmer om livet på ön.

S25 Rekrytera företagare - skapa arbetsplatser.

S26 Följ upp utflyttade ungdomar - vill de komma hem?

S27 Locka företag att etablera sig på Gotland - inom fler branscher än turism. Skapar arbetsplatser.

S28 Inventera styrkor för Gotland att konkurrera med liknande "livsstilsorter".

Kollektiva transporter

S29 Börja redan nu med en översyn inför nästa upphandling. Arbeta stringent med kunskapsbaserat underlag. Erfarenhet finns på andra håll i landet. Det måste kunna innebära ett förändrat utbud för att skapa relevanta resvägar.

S30 Arbeta för säkrare busshållplatser - för att göra kollektivt resande attraktivare.

- S31 Se till att långsiktigt stärka färjetrafiken till Fårö året runt, inled dialog med trafikverket om Åtgärdsvalsstudie och om vädersäkring av färjelägena.
- S32 Elflyget kan bli ett lyft för de regionala flygplatserna. Inom elflyget sker i dag en intressant utveckling som kan medverka till att göra kortflygningar mellan olika regioner lönsamma, men samtidigt pekar på betydelsen av mindre flygplatser som komplement till de stora knutpunkterna. Elflyg kan komma att bli en viktig faktor för utvecklingen av landets regioner och erbjuda snabba transporter, inte minst för näringslivet.
- S33 Använd digital teknik för en flexibel anropsstyrd kollektivtrafik. Tidtabellsstyrd kollektivtrafik på landsbygden leder ofta till att bussar går tomma på landsbygdslinjer. Den digitala tekniken bör användas för en mer flexibel och anropsstyrd trafik där individens resa sätts i fokus.
- S34 Verka för samordnade transporter. Både i tätortsnära byar och på glesare landsbygd har kollektivtrafiken en stor utmaning med det låga resandeunderlaget. Samordnade transporter, till exempel skolskjutsar och lokaltrafik, gynnar både miljön och individen eftersom man både minskar transporterna och kan möjliggöra fler resor kollektivt.
- S35 Res på en kollektivtrafikbiljett i hela Sverige. För att underlätta resande över länsgränserna bör Region Gotland initiera samarbete med SL, och kollektivtrafikbolagen inom Sydtaxan.

Övriga förslag

Förslagen i denna del är huvudsakligen baserade på beslut vid Liberalernas Landsmöte 2021.

Levande bygder

- S36 Prioritera stödet till lanthandlare som är ombud. Möjligheten att vid stödgivning prioritera lanthandlare som agerar ombud ska utnyttjas. Stödet bör vara konkurrensneutralt och de som erhåller stöd ska förväntas agera ombud.
- S37 Inrätta ortsombud – myndighetskontaktperson i mindre orter. Tidigare fanns ett finmaskigt nät av offentlig verksamhet även utanför större orter. Det behövs en modern motsvarighet i form av så kallade ortsombud som kan fungera som kontaktperson mot myndigheterna på mindre orter. Uppgiften som ortsombud kan ligga på ett lokalt företag, lantbrukare, lanthandel, bensinstation, campingplats eller liknande.
- S38 Liberalerna vill att lokala trygghetsorganisationer ska kunna få ökade uppgifter och att det inte enbart ska bygga på ideella insatser.
- S39 Tydliggör ansvaret mellan det statliga, kommunala och enskilda vägnätet. Landsbygdens behov av transporter ska vara i centrum när en allmän väg görs om till enskild väg. Det är viktigt att en indragning av allmän väg inte får innebära en övervältring av kostnader från kommunerna till enskilda fastighetsägare.

Bygg

- S40 Underlätta för en modern egnahemsrörelse. Det behövs mer färdigplanerad tomtmark och standardiserade bygglösningar för en modern egnahemsrörelse för att fler ska ha möjlighet att förverkliga drömmen om ett eget byggt hem, något som skulle underlättas av minskade regleringar.

Naturmiljö

- S41 Värna äganderätten – balans mellan ägande, miljö och behovet av råvaror. Miljö- och naturvårdsinsatser ska genomföras i god dialog med markägare som har förvaltat och skött sin skog och jord genom många generationer.
- S42 Ett hållbart fiske. Kustområden i särskilt känsliga områden kan omfattas av fiskekort. Det kan handla om åmynningar, kända vandringsvägar eller grunda vikar där reglerat fiske kan verka gynnande. Arbetet för att förverkliga visionen om fungerande fiskvandring från kust till inland måste fortsätta.

Diskussion

Ett växande Gotland - stadsbyggnad för ett välmående Gotland

Samhällsbyggande handlar om att finna lösningar på problem inom hela samhället. Det är en kombination av teknik, juridik, ekonomi och miljö utan inbördes ordning. Samhällsbyggande handlar om att i alla delar från planering till kollektivtrafik finna lösningar som gynnar människors vardag. I boende, utbildning, vård, fritid, omsorg, handel, trafik och långsiktigt hållbar miljö. Det vi skapar på marken skapar förutsättningar för det samhälle vi vill leva i. Där boende, arbete/skola och fritid funkar. Då handlar det från politikens sida att skapa förutsättningar genom långsiktighet i planeringen och omstrukturering över tid.

Det är inom denna sektor som vi adresserar planering, byggande, boende, vatten och avlopp, kollektivtrafik, trafik, skolor, mark och lokaler för företagande, idrott, rekreation. Men det handlar också om Region Gotlands inre arbete för att uppnå de mål politiken (nationellt via lagstiftning och lokalt via mål) ställer upp.

FÖRUTSÄTTNINGAR OCH FRAMTIDSFUNDERINGAR

Förutsättningarna för Gotland idag ser goda ut, Befolkningen ökar och är idag över 60 000 personer. Vi har ett universitet som varje år tar emot nya studenter, studenter som kan komma att vilja stanna kvar på ön när de är klara med sin utbildning. Pandemin har gjort att fler valt Gotland under hela året.

En diskussion som då återkommer är ”att betala skatt på två platser”. Låt oss inte ta den diskussionen. Det system som finns i dag med skatteutjämning mellan de rikare och de fattigare kommunerna gör att man till del neutraliserar skillnaderna i skattekraft hos invånarna. Gotland får ett tillskott på långt över en miljard kronor till den kommunala kassan från staten i form av skatteutjämning. Det finns överslagsmässiga beräkningar på hur många gotlänningar vi skulle behöva vara för att nå break even - dvs. när dagens skatteutjämning skulle gå jämt upp med egna skatteintäkter. Idag är vi 60 000 och break even ligger (överslagsmässigt) på minst 15 000 invånare till. Det man måste ta i beaktande är att denna siffra påverkas av skattekraften hos den som flyttar in, hur gammal personen är - behovet av skola vård och omsorg som ju är en kostnad - och så vidare. Skatteutskottet har varje år svarat på motioner om just delad kommunal skatt med ett konstaterande ungefär ”det finns andra system som är mer precisa och rättvisa”.

En annan diskussion som bör tas upp är det eviga ”hatet” mot människor som arbetar på Gotland med fortsätter att vara skrivna på fastlandet. Det finns många skäl till val av bostadsort och arbetsort.

Vi behöver alltså inte ge oss in i diskussionen om antal gotlänningar som mål, däremot behöver vi beakta vad en befolkningsmängd på 65-, 70-, 80- eller 90- tusen personer i olika åldrar skulle ge för effekter på den kommunala ekonomin. Redan idag har Gotland Sveriges äldsta befolkning. En fråga som inställer sig är då - vem som ska ta hand om de gamla. Problemet har bara en lösning och det är att fler i arbetsför ålder som driver företag eller vill ta anställning väljer Gotland som hemkommun.

Däremot är det inte lika positivt att länsstyrelsen återigen rapporterar om bostadsbrist¹. De närmaste åren är underskottet av lägenheter alltför stort. Visst byggs det på Gotland men 2/3 av det som byggs är fritidshus. Ett medvetet arbete med att driva frågan om ökat bostadsbyggande framåt måste göras. Det finns aktörer som vill leverera men inget händer.

FRAMFÖRHÅLLNING

Arbetet med planering, exploatering och byggande behöver stärkas.

Region Gotland har ett stort markinnehav men det är splittrat och spritt över ön, med andra ord ligger marken inte alltid där det finns störst behov (läs efterfrågan) på bostäder och lokaler. Därtill kommer det faktum att exploatering hindras av olika skydd, naturreservatet Gotlandskusten, vattenskyddsområden, kulturarv, kulturmiljö, försvarsmakten, flygtrafiken, buller från färjorna osv.

Balansgången mellan skydd och exploatering är svår men ledning finns i befintlig lagstiftning som Plan- och Bygglagen, Miljöbalken osv. Visby, till exempel, har varit en väldigt liten stad med nära till allt. Industriområdet på Österby var länge väldigt fjärran från staden, reningsverket låg en lång bit söder om stan - på kanten till ett skjutfält. Idag är skjutfältet ett populärt strövområde och Österby är fullt av företag. Gotland behöver kliva in i nutiden och adressera de utmaningar detta medför - var ska bostäder byggas? Kan mark som idag lyder under begränsningar nyttjas? Hur kan värden bevaras samtidigt som samhället utvecklas. Stärk arbetet med aktiv markpolitik.

Liberalerna kommer att verka för att beslut ska bli förutsebara och rättssäkra. Det ska vara enkelt att lämna in en bygglovsansökan och veta att den behandlas enligt reglerna. Här handlar det om att kunna upprepa processer. 'Inom lagarna' ska vara ledordet. Vidare behövs en god framförhållning för att tackla de utmaningar vi står inför - efterfrågan på boende i Visby kontra den politiska viljan att förtäta serviceorterna. Efterfrågan på fritidsboende på attraktiva platser kontra önskemål om bevarande och skydd av natur, miljö och kultur. Det som bygger vår attraktivitet är också sådant som utmanas.

¹ Länsstyrelsens regionala bostadsmarknadsanalys

<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.1d275504179f614155f3c07/1627887471>

När det gäller världsarvet i Visby har det tidigare föreslagits från världsarvskoordinatorn att man skulle inrätta en "buffertzona" för byggande runt världsarvet. Syftet med buffertzonen skulle vara att det skulle bli mer förutsebart vilka frågor som så att säga "extra" behöver prövas (hos länsstyrelse, riksantikvarieämbete eller kommun) för byggnation i relation till världsarvet. En sådan buffert skulle öka förutsebarheten och göra det enklare för den som ska bygga att förutse vad som krävs.

Vad gäller världsarvet är det också önskvärt att frågor kring världsarvsstatusen belyses för att behålla klassningen hos Unesco - ett levande världsarv kan inte vara en kulis. Uppföljning av reglerna inom världsarvet - att hålla hus i skick måste upprätthållas.

Hotellifiering (att hyreshus förvandlas till semesterboende) bör kunna tas upp till diskussion.

VATTEN OCH MILJÖ

Vattenfrågan är central. Utan vatten inget liv. Både i form av dricksvatten och renat vatten har Gotland utmaningar. Arbetet med att säkra dricksvatten måste fortgå och hot mot yt- och grundvattenkällor behöver stärkas. Detta förefaller emellanåt vara kontroversiellt. Vatten till lantbruket är - som vi såg av sommaren 2018 - en viktig fråga ut civilförvarssynpunkt. Att säkra tillgången till vatten för gröda och kreatur är central. Därför bör vi initiera en utredning för att undersöka förutsättningarna för att flytta reningsverket vid Hällarna i på ön - för att möjliggöra utsläpp av renat vatten i recipienter som möjliggör återfiltrering i grundvattnet. Detta arbete kan med fördel göras med forskarstöd.

Tillgång till dricksvatten bör också sökas brett. Det möjliga samarbetet med Cementa är en väg, innovationsarbetet bör också det ha forskningskoppling.

Öka arbetet med Östersjöanknytning. Det är märkligt att Gotland som ligger mitt i Östersjön har en så låg profilering i arbetet med och kring Östersjön. Forskning, utveckling innovation. Vilka arbeten kan skapas i relation till miljö, Östersjön, vatten, osv.

PLANERING OCH BYGGANDE

Gotland har 120 planer i kö och cirka 40 är påbörjade. Förra året kom 3 större planer upp till beslut i fullmäktige. I skrivande stund är antalet planer av mindre betydelse som eventuell delegerats till byggnadsnämnden oklart. Men, större planer behövs och större planer kommer inte fram. Här kan en väg vara att Region Gotland samarbetar med exploitörerna om att ta fram planer - så kallad exploitörsdriven detaljplanering. Denna kommer inte att ta bort ansvaret från kommunen att följa regelverket men kommer sannolikt att kunna gå snabbare än vad planeringen gör nu när Region Gotland gör hela arbetet.

Det blir ofta en politisk diskussion om att Visby inte ska prioriteras när det gäller byggande eftersom hela ön ska leva. Liberalerna vågar - mot en bakgrund av kunskap inom samhällsbyggnad - ta beslut från munnen och säga att efterfrågan är störst i Visby men att planer givetvis måste tas fram även för tätorter / serviceorter. Här krävs en linje där vi inser att Visby kommer att växa och att 80% av Gotlands befolkning kommer att bo inom 20 minuter från Visby med bil. Detta innebär INTE att resten av ön ska dö och det

innebär INTE att inga satsningar ska göras. Men satsningar måste kunna genomföras och slutföras. Fokus.

Vid bygglovsansökningar har nämnden under de senaste åren många gånger gått emot tjänstemännens rekommendationer ”för att utmana lagstiftningen”. Det är inte nämndens roll och skapar kostnader och bekymmer för den sökande. Ärenden som överklagas till högre instans riskerar (kommer förmodligen) att gå sökanden emot. Detta är inte rättssäkert eller förutsebart.

Kontakter med investerare och möjliga utvecklare bör hållas regelbundet för att få till nya bostäder och lokaler för ett växande Gotland. Detta bör formaliseras och göras till ett mål.

Att se på platser som skulle kunna vara attraktiva för boende - vad nuvarande och tillkommande - gotlänningar efterfrågar. Kan man flytta reningsverket? Kan man flytta cisternerna i hamnen? Kan man flytta ställverket i ”triangeln” mellan Stenkumla väg och Söderväg? Vilka andra förändringar behövs för att till skapa attraktiva bostadsmiljöer?

Målet bör vara att bygga för hållbarhet - förtäta för att skapa underlag för kollektivtrafik (från serviceorter) eller för att möjliggöra cykel eller gång som transportmedel inom tätort. Således är förtätning av både Visby och serviceorterna en möjlighet.

Alla de begränsningar som ligger över Gotland (vatten, naturreservat, försvarsmakt, buller från flyg, buller från färja, kulturmiljö, naturmiljö osv.) bör ses som begränsningar att förhålla sig till - att utmana skapar bara tidsspillan. Grundfrågan är då att utveckla med hänsyn till de givna begränsningarna och skapa attraktiva möjligheter.

Gotlandshem bör kunna utmanas av andra fastighetsägare. Man har idag cirka 5000 lägenheter och är orimligt stora i förhållande till hela marknaden. För en sund marknad behövs fler aktörer.

INVESTERINGAR

Inom de närmaste 10 åren har Gotland en massiv investeringsplan. Allt från skolor till behovet av ett nytt sjukhus finns med. Skolor, vård och omsorg får vi sannolikt finansiera med egna medel liksom VA-verksamhet. Simhallen är nu med i investeringsplanen. Men annat, som inte ligger inom den kommunala kärnkompetensen kanske ska läggas ut, locka investerare.

För att investeringsplanen inte ska bli en önskelista och en lista som används för att ställa upp och sedan skjuta fram investeringar när de kommer för nära bör vi sträva efter en ökad realism den i planen. Att söka andra aktörer som kan realisera allt från ev. ridsportcentrum till ishall och simhall bör vara en uppgift för Region Gotland. Vi vill givetvis se alla dessa realiserade men kanske ska Region Gotlands insats begränsas till att hitta marken och lägga pusslet med alla aktörer som tävlar om möjligheterna.

Redan under nästa mandatperiod bör en utredning inledas för vägval av framtidens sjukhus. Det vi har är inte optimalt och skulle kunna eventuellt omvandlas till annan verksamhet. Även här finns utrymme för en diskussion om VAR ett eventuellt nytt sjukhus ska ligga för att vara så tillgängligt som möjligt från vägen och luften. Här bör en diskussion föras även med andra aktörer som t ex försvarsmakten.

NÄRINGSLIVET ÄR INTE BARA TURISM

Näringslivet på Gotland är lite skevt. Region Gotland är den enskilt största arbetsgivaren. Sedan kommer Payex, Svenska Spel och Försäkringskassan. Gotland bör aktivt locka företag som är distansoberoende och som vill erbjuda sina medarbetare en bra livsmiljö. Att attrahera nya företag kommer att kräva att det finns konkreta möjligheter för etablering - här krävs ett aktivt arbete.

Universitetet skapar också nya möjligheter, både för gotländska företag och myndigheter att få fatt i kompetens och dels för nystartade företag. Payex har tidigare talat om ett "fintech-centrum" i Visby - finansiell utveckling. Detta kan vara ännu ett ben för det gotländska näringslivet. Uppmuntra innovativa företag till etablering.

FRITID OCH LIVSMILJÖ

Gotland ett Sverige i miniatyr och detta används ofta som argument för varför man ska bo eller turista på ön. Men det gäller inte. Vi har ett mer omfattande föreningsliv, framför allt för ungdomar. Detta föreningsliv frambringar - trots att resorna till tävlingar på fastlandet är långa - varje år duktiga ungdomar som har fritid som de inspireras av. Flera av idrotterna som ridning, ishockey, gymnastik och vattensporter har dock stora utmaningar i form av gamla anläggningar.

Nu finns simhallen med på investeringsplanen och det finns aktör som bygger för gymnastiken. Samtidigt finns initiativ för att få något att hända vad gäller ridsport, ishockey och kallbadhus. Att uppmuntra dessa satsningar är en liberal hjärtefråga.

KOLLEKTIVA FÄRDMEDEL OCH ALLMÄNNA VÄGAR.

Kollektivtrafiken på Gotland är gles och dyr. Det är en svår nöt att knäcka hur skolskjutsarna ska kunna samordnas med kollektivtrafiken och hur vi ska kunna förnya linjenätet. Busslinjer som läggs ner är aldrig populära och förslag på att köra med mindre bussar på sträckor med långt passagerarunderlag förbättrar inte ekonomin. Personalkostnaden är den stora biten.

Men, redan nu bör diskussionen om en förnyelse av kollektivtrafiken vara aktuell. Detta i samråd med upphandlade aktörer. Även här bör erfarenheter från andra län (Blekinge har varit framgångsrika) prövas.

Frågan om transporter till fastlandet är central och snabba överfarter till rimliga priser bör framhållas, liksom två hamnar. Vi kan inte riskera dagens trafikstandard, det skulle bli ett hårt slag för både gotlänningar och näringsliv.

Arbetet för att bevara Bromma bör fortsätta då det ger snabba resor till en av Gotlands större arbetsmarknader och elflyg är en realitet inom inte allt för många år.

Fårösundsleden bör få en permanent förstärkt färjetrafik med förtur för boende på Fårö. För att minska sårbarheten bör diskussion om en väderskyddad angöring på Fårö tas upp med Trafikverket. Diskussionen om bro till Fårö lär fortsätta men med en förstärkt färjetrafik kan andra trafiksäkerhetsförstärkningar på Fårö diskuteras.

En diskussion om generell trafiksäkerhet och höjd vägstandard bör initieras med Trafikverket.

Synpunkter, kommentarer och förklaringar

De ”inspel” som fångats är av blandad karaktär och har, som kan utläsas av bilaga 1, ytterligare kategoriserats i kategorierna; exploatering, kollektiva färdmedel / infrastruktur, näringsliv/arbete, miljö, bygg och bostad, vatten, översiktsplan och övriga frågor. Detta för att kunna hantera dem i ett sammanhållet perspektiv.

Flera av inspelen är detaljerade och därmed utanför vad ”politiken” kan styra över. Politikens roll är att möjliggöra, verka inom lagarna och att peka ut riktningen framåt. Inte att t ex starta en egnahemsrörelse.

Vidare handlar en del inspel om ”minskade regleringar”. Det är på kommunala samhällsbyggandets område svårt. Att ändra lagstiftning görs i riksdagen och att föreslå politiska lösningar på lokal nivå som går emot gällande lagstiftning blir svårt - även om det kan kännas som en intressant sak att utmana på lagstiftningens område. De enda som blir lidande av politiker som går emot lagstiftning på ex byggområdet blir de som söker bygglov... Medborgarna.

Politikens roll är möjliggörarens. Vi skapar möjligheter. L är möjligheternas parti.

Infångade synpunkter

Synpunkt	Berört rapport-område	
Markhantering	expl	
företags etableringar	expl näring	
infrastrukturkostnad	expl	regleras i lag
Markplanering för nytt sjukhus måste börja tidigt	expl	
21. Underlätta för en modern egnahemsrörelse i hela Sverige. Det behövs mer färdigplanerad tomtmark och standardiserade bygglösningar för en modern egnahemsrörelse för att fler ska ha möjlighet att förverkliga drömmen om ett eget byggt hem, något som skulle underlättas av minskade regleringar.	expl bygg	
Sammanhållen samhällsplanering	expl bygg öpl	Öpls syften regleras i lag som borde följas

RG hantering av försvarets bullermatta	expl öpl	Arbeta för en dialog med FM och inse att försvarsmakten alltid får sin vilja igenom.
Gör en strategi för anläggningar inom idrotten först	expl	Vi behöver ta höjd för ett antal större investeringar
Byggande	bygg	
Kommunal transportpolitik	kollektiv- trafik	
Kommunal näringslivspolitik	näring	
Miljöpåverkan	miljö	
Men möjligheten för kommunalt vatten är ju ändå viktigt. Det individuella valet.	vatten	?
Avgiftsfri kollektivtrafik, inte gratis	kollektiv- trafik	
I England kan du idag konvertera kontorslokaler till lägenheter med ett "snabb-bygglov". Just p.g.a. att det stått mycket tomma kontorslokaler medan efterfrågan på lägenheter varit väldigt stor.	bygg	?
bostadsbyggande	bygg	
bostäder i relation till näringslivets/universitets behov	bygg	
Dricksvattenbrist	vatten	
Flygplatser på fastlandet	kollektiv- trafik	
färjetrafiken	kollektiv- trafik	
Förbindelser till från Gotland	kollektiv- trafik	
företagande	näring	
geografisk rättvisa	öpl	
grundvatten	vatten	
jordbruket	näring	
klimatpåverkan	miljö	
kollektivtrafik	kollektiv- trafik	
koppling färjetrafiken - kollektivtrafik	kollektiv- trafik	
lokaltrafiken	kollektiv- trafik	
miljö	miljö	
Motståndskraftigt civilsamhälle	öpl	
näringsliv	kollektiv- trafik	

näringsliv - arbetsmarknad	kollektiv- trafik	
serviceorter	öpl	
skogen	näring	
skolbuss och lokaltrafikkollektiv-trafik	kollektiv- trafik	
Strandvård	miljö öpl	
Tio mil till fastlandet	kollektiv- trafik	
trafikplanen	kollektiv- trafik	
Utveckling landsbygd	öpl	
utveckling serviceorter	öpl	
Vatten	vatten	
vatten	vatten	
vattenförsörjning	miljö vatten öpl	
Östersjön - miljö		
Uppdelningen för färdtjänst/sjukresor mellan beställningscentral och utförare har varit mindre lyckad.	kollektiv- trafik	
(Ang. kollektivtrafik och cykelvägar)[Den] med Hemofili & LQTS hjärta till följd av tunt blod får dessutom INTE köra bil	kollektiv- trafik	
har varit i kontakt med [lokal butik], Region Gotlands kommun & Vägverket & frågat om det är klokt att ha ett Övergångsstället vid en P-plats & dessutom med Glas insamling...	kollektiv- trafik	
VART går man om man kommer från Burgsviks buss & ska t.ex. till Öja Skola? Inte ska väl barn gå över Bensinstationen? Det är enl. mig inte heller ultimatum att gå över Icas P-plats, så vart ska skolbarnen & alla vi som går & promenerar med hundarna gå?	öpl	
...strecken (Burgsviks trottoarer) syns INTE & bilar tutar & pekar finger då man går där Vi ska gå/cykla...	öpl	
Nu säljs ju även hyresrätterna här på Gotland ut & då kommer Ni tyvärr förr eller senare få samma problem som i underbara Vaxholms Skärgårdstad 45min från Stockholms city.	bygg	
Arbeten finns som Lokalvårdare, Dagens personal & skola. Vård & omsorg, som de ALLA idag kräver Gymnasie kompetens att få, men de Låga lönerna gör att den kategorin av medmänniskor INTE har råd att ta två miljoner i bostads lån för en TVÅA. Samma pris som man HÄR nu säljer ut hyresrätterna för som fritids & semester boenden...	kollektiv- trafik	
MEN Bostads priser, Bensin priser, Busskort -Ja ens Liv, är lika Dyrt här som på fastlandet!		
Nu säljs ju även hyresrätterna ut, så med tiden kommer INTE vi sjukpantionärer att kunna flytta hit som NU ger arbeten.	bygg	
Den Lilla människan med Lågavlönade arbeten om än med Gymnasie kompetens & Högskola, kommer INTE kunna ta arbeten här, då bostäder med rimlig hyra med tiden försvinner.		

Personal frågan.... Exempel: när Vaxholm bestod av fiskare, mjölkbönder, militärer & vanliga arbetare, då bestod bostäderna av 90% hyresrätter. Idag finns inga hyresrätter & all "mark" personal, kassörskor, kockar, cervitörskor, städare/ sanitetstekniker, fritids, dagis, lärare personal skriker vaxholm med omnejds öar efter, då inga "vanliga" låginkomst tagare har råd att köpa en ett-tvåa för 2,2miljoner & lägg sen på en miljon/rum om du har familj & behöver större. Japp & dessa lågavlönade arbeten finns överallt så ingen väljer att åka en timma ut till vaxholm "bara" för att jobba, när de kan få samma jobb på närmare håll. Det jag försöker säga är att Burgsvik tar ut samma priser idag på sina bostäder här ute i förlåt, "intet" som i underbara vaxholm som har allt & ligger en timma från stockholms city... Precis som vaxholm förr så även här i Burgsvik idag så sälgs hyresrätterna ut i rasande takt & det är 5 -7 års kö till de få som finns kvar!	kollektiv- trafik	
[personen] har ingen plan på att flytta & jag vet flera, så i praktiken tror jag att kön faktiskt är än längre än 5-7år då vi i 55 års åldern förhoppningsvis har 25-30 år kvar i livet. Ja, om man då bygger nya hyresrätter? Mm, i Täby va de tvungna att ta ut 8000kr för en etta utan balkong & typ pentry kök. Dyrare än att köpa, så de som får bostäder där är enbart sjukpentionärer med rätt till bidrag som t.ex. soc & bostadstillägg.. Förutom hyran tillkommer el... Så frågan är komplex & svår!	bygg	
Hur anpassa lokaler efter behov för skolor på landsbygden?	öpl	
Kollektivtrafiken matchar inte elevernas behov	kollektiv- trafik	
Kollektivtrafikupphandling med incitament för operatören att öka resandet	kollektiv- trafik	
2030-målen: Initialt bör satsningar på kollektivtrafiken ske.	kollektiv- trafik miljö	
RG hantering av färdtjänst	kollektiv- trafik	
Sammanhållen förebyggandeplan (handlingsprogram för skydd mot olyckor)	Räddnings tjänst	
RG hantering av utmaningsrätten		